

NEMIS TILINI O'QITISHNING FAOL USULLARI

Yulduz Ro'ziqulovna Jo'rayeva

Qarshi muhandislik iqtisodiyot instituti, nemis tili o'qituvchisi

ANNOTATSIYA

Maktab o'quvchilarining e'tiborini jalb qilish usullaridan biri o'qitishning nostandart shakllari - ular "o'quvchilarning e'tiborini jalb qiladi, fanga qiziqishini oshiradi va materialni yaxshiroq o'zlashtirishga hissa qo'shadi". Darsning nostandart shakllariga ekskursiya darslari, tematik darslar, didaktik o'yinlar va, albatta, guruhlarda ishlash kiradi. Bu erda tobora ommalashib borayotgan til o'rgatishning faol usullari muhim o'rin tutadi. Faol o'qitish usullari – “o'quvchilarni o'quv materialini o'zlashtirish jarayonida faol fikrlash va amaliyotga undaydigan” usullardir. N.M.Kleyменова ta'kidlaydiki, "empirik yo'l bilan olingan bilim eng chuqur va chuqurdir".

Kalit so'zlar: metodik usullar, didaktik o'yinlar, samarali maqsadlar;

KIRISH

Chet tillarni o'qitish metodikasida o'quvchilarning ta'lim jarayoniga qiziqishi, “ularning turli tadbirlarda real ishtirok etishi” masalasi tobora keskinlashib bormoqda. Buning sababi, chet tilini o'rganishning asosiy vazifasi - ona tilida so'zlashuvchilar bilan muloqot qilish qobiliyati - maktabda ko'pincha erishilmaydi. O'quvchilarning chet tilini o'rganishga yetarlicha ishtiyoqi va qiziqishi yo'qligining bir qancha sabablari borki, har bir o'qituvchining vazifasi “o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishini doimo saqlab turish va oshirish”dir. Maktab o'quvchilarining e'tiborini jalb qilish usullaridan biri o'qitishning nostandart shakllari - ular "o'quvchilarning e'tiborini jalb qiladi, fanga qiziqishini oshiradi va materialni yaxshiroq o'zlashtirishga hissa qo'shadi". Darsning nostandart shakllariga ekskursiya darslari, tematik darslar, didaktik o'yinlar va, albatta, guruhlarda ishlash kiradi. Bu erda tobora ommalashib borayotgan til o'rgatishning faol usullari muhim o'rin tutadi. Faol o'qitish usullari – “o'quvchilarni o'quv materialini o'zlashtirish jarayonida faol fikrlash va amaliyotga undaydigan” usullardir. N.M.Kleyменова ta'kidlaydiki, "empirik yo'l bilan olingan bilim eng chuqur va chuqurdir". Demak, chet tilini o'rgatish samarali bo'lishi uchun darsni boshqacha tashkil etish, o'quvchilar e'tiborini jalb qilish, eng muhimi, tilni mustaqil o'rganishga undash zarurligi ko'rinib turibdi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Tadqiqot mavzusi bo'yicha nashrlarni o'rganar ekan, shuni ta'kidlash mumkinki, maktab o'qituvchilari faol o'qitish usullarini e'tibordan chetda qoldirmaydilar va ularni o'quvchilar bilan darslarida tatbiq etishga harakat qiladilar. N. M. Kleimenova, S. S. Kuklina va E. L. Berdnikova, E. A. Pavlova, A. Yu. Yusupovalar o'z maqolalarida o'rganishga faoliyatga asoslangan yondashuvning ahamiyatini qayd etadilar va o'qituvchi o'z darsini faol o'qitish usullaridan foydalangan holda qurishi kerak bo'lgan asosiy tamoyillarni ta'kidlaydi. Shu bilan birga, N. M. Kleimenova va E. L. Berdnikovalar faol o'qitish usullarining o'ziga xos tasniflarini beradilar. Ko'pgina o'qituvchilar,,,,, turli mavzularda o'z qo'llari bilan ishlab chiqqan darslarni taqdim etadilar, ko'pchilik ma'lum o'qitish texnologiyalaridan foydalanish bo'yicha o'zlarining tajribalari haqida yozadilar. Masalan, I.I.Petrichuk o'zining ingliz tili darslari doirasida turli loyihalardan foydalanish bo'yicha ko'p yillik tajribasini va o'z darslarida M.P. texnologiyasini tasvirlaydi. Z.M. Davydova o'yinni chet tillarini o'rgatish usuli, M. A. Ariyan esa chet tilida rolga asoslangan muloqot deb hisoblaydi. Demak, ko'ramizki, loyiha va rolli o'yinlar texnologiyasi atroficha ko'rib chiqiladi, munozara esa darsda ham ko'p qo'llanilsa-da, har tomonlama tahlil qilinmasdan, faqat asarlarda tilga olinadi.

O'yinlarning darsdagi o'rni va o'yinga ajratilgan vaqt bir qator omillarga bog'liq:

a) talabalarni tayyorlash;

b) o'rganilayotgan material;

v) darsning aniq maqsadi va shartlari.

Agar o'yin dastlabki mustahkamlash uchun o'quv mashqi sifatida ishlatilsa, unda darsning 20-25 daqiqasini ajratish mumkin. Kelajakda ushbu o'yin 3-5 daqiqa davomida o'tkazilishi mumkin va o'tilgan materialni takrorlash, shuningdek, darsda dam olish vazifasini bajaradi.

NATIJALAR VA MUHOKAMA

Xuddi shu o'yindan darsning turli bosqichlarida foydalanish mumkin. Bularning barchasi talabalarning o'ziga xos ish sharoitlariga bog'liq.

Nemis tili darsi shunchaki o'yin emas. O'qituvchi va talabalar o'rtasidagi ishonch va muloqot qulayligi o'yin muhitidan kelib chiqadi. O'yin yordamida o'qituvchi talabalarni jiddiy suhbatlarga chorlaydi, har qanday real vaziyatlarni muhokama qiladi. O'yin nemis tilini o'rganishda talabalarning kognitiv faolligini

rivojlantirishga yordam beradi. U axloqiy tamoyilga ega, ishni quvonchli va ijodiy qiladi. “Chet tili darslarida o‘yinlardan foydalanish” avvallari mening uslubiy mavzuim bo‘lib, u bilan bir necha yillardan buyon shug‘ullanaman. Mening ishning doimiy maqsadi: yordam bilan talabalarning kognitiv, motivatsion faoliyatini faollashtirish didaktik o‘yinlar... Albatta, men har kuni o‘yinlardan foydalanmayman, Erst die Arbeit, dann das Spiel deydi. Shuning uchun men ularni ko‘pincha darsning boshida vestibulyar apparatni isitish uchun yoki dars oxirida ishlataman. Men sizning e‘tiboringizga havola etayotgan o‘yinlarni men "Maktabda xorijiy tillar" eski jurnallaridan, Internetdan, shuningdek, o‘z tajribamdan olingan. Umid qilamanki, hamkasblarim ularni o‘z ishlarida foydali deb topishadi.

Fonetik o‘yinlar – o‘quvchilarni begona tovushlarni talaffuz qilishga o‘rgatish, she‘rlarni ovoz chiqarib, aniq o‘qishga o‘rgatish, ularni rollarda ijro etish maqsadida o‘rganish. O‘qituvchi tovush hukmron bo‘lgan fonetik she‘rni o‘qiydi. Bolalar buni taxmin qilishlari kerak.

Mi-May-Mausemaus

Komm aus dem Loch heraus

Mi-May-Mausemaus

Men Katzenxausda kom!

Men kovboyman

Von Seinem Kovboy - Bett auf

Und wascht sich mit

Doskada rasmlar bor, har bir rasm ostida 2 ta harf. Birinchisi: tasvirlangan narsaga ishora qilish, ikkinchisi: uning yordami bilan so‘zni o‘zgartirish.

Masalan: hand a = u (Hand-Hund) moon o = u (Mond-Mund)

eshik u = ya‘ni (Tur-Tier) vaza V = N (Voza-Nase)

baliq F = T (Fisch-Tisch) uyi H = M (Haus-Maus)

shim o = a (Shlang-Hase) kitob B = T (Buch-Tuch)

Bir so‘zni boshqasiga aylantiring! Faqat bitta harfni o‘zgartirishga ruxsat beriladi. *Doskaga zanjir bo‘lib so‘zlar yoziladi. Masalan: Mund - Mond - Mohn - Lohn - Sohn.*

Leksik o‘yinlar – o‘quvchilarni tabiiy muhitga yaqin vaziyatlarda lug‘atdan foydalanishga o‘rgatish, o‘quvchilarning nutqiy fikrlash faoliyatini faollashtirish, og‘zaki reaksiyani rivojlantirish, o‘quvchilarni so‘z mosligi bilan tanishtirish.

Bolalar doimo dars mavzusini o‘rganishga qiziqishadi. O‘qituvchi talabalarni dars mavzusini ochishga taklif qilishi mumkin, bu so‘zlarda har bir harf alifbodagi

harfning tartib raqamiga mos keladigan raqam bilan kodlanadi: A-1, B-2, C-3 va boshqalar. .

Masalan: 4,5,21,20,19,3,8,5 19,3,8,21,12,5,14. (Deusche Schulen)

Bolalar mavzu bo'yicha jamoaviy hikoya tuzadilar. Har bir ibora ma'lum miqdordagi so'zlardan iborat: birining birinchisi, ikkitasining ikkinchisi va hokazo. Oxirgi iborani tuzgan kishi g'olib hisoblanadi. O'qituvchi barcha gaplarni doskaga yozadi. Masalan: 1. Der qish. 2. Es schneit. 3. Alles oq ...

O'qituvchi ayollarning va erkak ismlari... Talaba bir xil harf uchun so'zni nomlashi kerak, Masalan, "Kasb" mavzusida: Susanna-Sekretarin, Tom-Techniker.

Grammatik o'yinlar- o'quvchilar tomonidan ma'lum grammatik qiyinchiliklarni o'z ichiga olgan nutq namunalaridan foydalanishni targ'ib qilish, ushbu nutq namunasidan foydalanish uchun vaziyat yaratish, o'quvchilarning nutq faolligi va mustaqilligini rivojlantirish. O'qituvchi ob'ektini yashiradi. Uning kimligini taxmin qilishga urinib, talabalar savollar berishadi. Masalan, - *Ist es klein?*

O'yinchilar katta doira ichida o'tirishadi. Ularning qo'lida 10 tagacha raqamlar yozilgan kartalar bor. Haydovchi kartada ko'rsatilgan raqamlardan istalgan ikkita raqamga qo'ng'iroq qiladi. Qo'llarida bu raqamlar bilan kartalari bo'lgan ikkita yigit tezda joylarni almashtirishlari kerak, ammo haydovchi ularga qo'li bilan tegmasligi uchun. Tegilgan kishi haydovchi bo'lishi kerak. O'qituvchi hayvonlarning rasmlarini qatorga qo'yadi. Talabalarning vazifasi: hayvonlarni (tartib sonlar yordamida) joylashgan tartibda nomlash. Masalan: Die erste Katze, der zweite Hund, das dritte Pferd ...

· **O'qishni o'rganish uchun o'yinlar.** O'yinlarning o'rganish imkoniyatlari uzoq vaqtdan beri ma'lum. Ko'pgina taniqli o'qituvchilar o'quv jarayonida o'yinlardan foydalanish samaradorligiga haqli ravishda e'tibor berishgan. O'yinda insonning qobiliyatlari ayniqsa to'liq va ba'zan kutilmaganda namoyon bo'ladi ...

XULOSA

Chet tillarini o'rgatish samaradorligini oshirish ko'p jihatdan maktabning o'quv-moddiy bazasiga, o'qituvchining qanday o'quv vositalariga ega ekanligiga va o'quv jarayonida ulardan qanday foydalanishiga bog'liq ...

4-6 yoshli bolalarga chet tillarini o'rgatish zarurmi va mumkinmi, degan savol uzoq vaqtdan beri amalda ijobiy hal etilgan. Ma'lumki, chet tilini o'rganish shaxsning turli tomonlarini rivojlantiradi: xotira, e'tibor, mehnatsevarlik, lingvistik taxmin ...

She'riy material 5-sinf o'quvchilarining nutq qobiliyatlarini rivojlantirish vositasi sifatida O'qitishning metod va usullaridan biri she'riy matn bilan ishlashdir. Ushbu yo'nalishdagi cheksiz imkoniyatlar nafaqat bolalarni ijodiy faoliyatga qiziqtirishga imkon beradi ...

Nemis tili darslarida o'yin texnikasini qo'llash. Nemis tilini o'rganishga bo'lgan qiziqishni shakllantirish va keyin uni saqlab qolish qanchalik qiyinligi hammaga ma'lum o'tgan yillar raqobat - bu ingliz tili, uning talabi shubhasizdir ...

O'rta maktab o'quvchilari bilan nemis tili darsida Internet bilan ishlashning uslubiy usullarini ishlab chiqish

So'nggi yillarda ko'plab o'qituvchilar o'z amaliyotlarida loyiha usuli bir qismi bo'lgan hamkorlikda o'qitish metodologiyasini tobora ko'proq qo'llamoqdalar ...

REFERENCES

1. QARSHI DAVLAT UNIVERSITETI ROMAN-GERMAN FILOLOGIYASI FAKULTETI NEMIS TILI VA ADABIYOTI KAFEDRASI MAMATQULOVA NIGORA RUSTAM 23-bet
2. <https://yuz.uz/news/maktablarda-nemis-tilini-oqitish-sifati-oshiriladi>
3. <http://library.ziyonet.uz/ru/book/download/13388>
4. „Science and education“ Scientific Journal
5. „Xalq ta'limi tizimida onlayn ta'lim berish faoliyatini yanada takomillashtirish to'g'risida“ qaror
6. Shomansurov Shorasul "Maktabgacha ta'lim jarayonida xorijiy tillarni o'qitishning zamonaviy metodikasi – Xitoy tajribasida" 2018y.